

Performanța energetică a clădirilor

Noile directive europene vor impune clădirilor un consum mai mic de energie

Anca Bieru Robinson, director Relații Internaționale și Afaceri Publice în cadrul Consiliului Român pentru Clădiri Verzi; av. Adriana Akyol

Anca Bieru Robinson

În scurt timp este de așteptat că vom asista la o înăsprire a reglementărilor legislative și a standardelor privind consumul de energie în clădiri, având în vedere tendințele generate de noile cerințe mult mai ambițioase privind performanța energetică a clădirilor, din Directiva 2010/31 a Comisiei Europene.

În prezent, în țara noastră certificatul de performanță energetică este obligatoriu pentru toate construcțiile noi și pentru cele existente la vânzarea sau închirierea acestora. Există o metodologie de calcul a performanței energetice a clădirilor, există cerințe minime de performanță energetică

aplicabile ce trebuie respectate pentru construcțiile noi sau renovări majore (deocamdată).

De asemenea, a fost creat și implementat cadrul legislativ pentru atestarea auditorilor energetici, în prezent fiind atestați peste 1000 de auditori energetici în toată țara, conform evidențelor Ministerului Dezvoltării Regionale și Turismului.

Schimbări aduse de Directiva 2010/31/UE

Directiva 2002/91/CE a fost privită ca o inițiativă bună, însă la nivel de implementare impactul concret asupra reducerii consumului de energie în

performanța energetică a clădirilor la nivelul Uniunii Europene este reglementată, începând cu data de 8 iulie 2010, prin Directiva 2010/31.

Această directivă modifică substanțial și abroga cu efect de la 1 februarie 2012, Directiva 2002/91/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 decembrie 2002 privind performanța energetică a clădirilor ("Directiva 2002/91/CE").

Statele membre ale Uniunii Europene au obligația să transpună din Directiva 2010/31/UE în dreptul lor intern acele dispoziții ce reprezintă o modificare de fond în raport cu Directiva 2002/91/CE, iar obligația de a transpune dispozițiile nemodificate ale Directivei 2002/91/CE rămâne în continuare aplicabilă.

clădiri a rămas relativ redus.

Prin noua Directivă 2010/31/UE s-a dorit introducerea unor măsuri mai specifice și instaurarea unor standarde mai drastice care să vizeze un număr mai mare de clădiri. De asemenea, o altă tendință a fost aceea de a introduce mecanisme care să permită comparabilitatea sau apropierea între metodologiile de evaluare din țări diferite.

În momentul de față având metodologia de evaluare a performanței energetice diferite în fiecare țară în parte, este foarte greu să se ajungă la o bază comună. Nu în ultimul rând s-a dorit includerea unor mecanisme clare care să contribuie la implementarea cadrului legislativ (penalități, mecanisme de verificare a calității auditurilor energetice și inspecțiilor etc)

Printre cele mai importante schimbări, ar fi de menționat următoarele:

► în ceea ce privește **cerințele minime de performanță energetică**, noua Directivă **extinde aplicarea lor la noi unități¹ ale clădirilor noi, la toate clădirile existente, unitățile de clădire și elementele de clădire² supuse unor lucrări importante de renovare³, la elementele** care fac

parte din anvelopa clădirii și au un impact semnificativ asupra performanței energetice a anvelopei clădirii când sunt modernizate sau înlocuite, **precum și la sistemele tehnice ale clădirilor**, când acestea sunt instalate, înlocuite sau îmbunătățite. La stabilirea cerințelor minime de performanță energetică trebuie să se aibă în vedere **atingerea unor niveluri optime din punct de vedere al costurilor**.

Schimbarea are un impact major pentru că sunt incluse mult mai multe clădiri care vor trebui să se conformeze cerințelor minime de performanță energetică (nu doar cele cu o suprafață de peste 1000 mp). De asemenea, prin impunerea unor cerințe minime pentru elemente din anvelopa clădirii sau sisteme tehnice sunt vizate și lucrările de renovare mici (cum ar fi înlocuirea ferestrelor, ușilor, lucrări la acoperiș etc).

Cerințele minime de performanță energetică trebuie stabilite în funcție de niveluri optime de cost. Cadrul metodologic de stabilire a cerințelor minime de performanță energetică în funcție de nivelurile optime de cost urmează să fie dezvoltat de Comisia Europeană, urmărindu-se ca fiecare stat membru să își actualizeze metodologia

pornind de la o bază comună.

► Introducerea **unor standarde de performanță energetică ambițioase pentru clădirile noi** astfel:

a. până la 31 decembrie 2020, toate clădirile noi vor fi clădiri al căror **consum de energie este aproape egal cu zero**; și

b. după 31 decembrie 2018, clădirile noi ocupate și deținute de autoritățile publice sunt clădiri al căror consum de energie este aproape egal cu zero.

Standardul **“consum de energie aproape egal cu zero”** va fi definit de către fiecare stat la nivel național. De asemenea, fiecare stat membru trebuie să elaboreze politici, măsuri de încurajare și planuri naționale cu ținte și obiective specifice pe categorii de clădiri care să genereze creșterea numărului de clădiri care ating standardul “consum de energie aproape egal cu zero”.

► Ca regulă generală **certificatul de performanță energetică** este cerut pentru toate clădirile sau unitățile de clădiri **nou construite, vândute sau închiriate**. De asemenea, și clădirile **ocupate** de autorități publice cu o suprafață de peste 500 mp se supun regulii. Pe lângă acestea, sunt introduse noi măsuri cum ar fi:

a. Obligatorietatea de afișare a certificatului de performanță energetică la clădirile cu o suprafață utilă totală de peste 500 mp (la 9 iulie 2015, pragul de 500 mp va fi redus la 250 mp) ocupate de autoritățile publice și vizitate frecvent de către public.

b. Includerea indicatorului de performanță energetică din certificatul de performanță energetică în toate anunțurile de vânzare sau închiriere a unei clădiri sau unități de clădiri.

c. Comisia Europeană, în colaborare cu reprezentanți relevanți ai sectorului public și privat, va elabora un **sistem voluntar de certificare a clădirilor non-rezidențiale** și încurajează statele membre să recunoască sistemul și să îl aplice integral sau parțial. Această măsură vine să sprijine ideea de comparabilitate între

certIFICATELE DE PERFORMANȚĂ ENERGETICĂ emise în țări diferite, care va fi posibilă deocamdată doar pentru clădirile non-rezidențiale.

► **Măsuri financiare** – spre deosebire de varianta anterioară a Directivei unde nu este precizat nimic în legătura cu acest aspect – noua variantă solicită statelor membre să elaboreze măsuri financiare prin care să fie încurajată îndeplinirea obiectivelor directivei. Astfel, începând cu 30 iunie 2011, la fiecare trei ani, statele membre trebuie să trimită evidențe actualizate cu măsurile și mecanismele financiare aplicate la nivel național, care sunt evaluate de Comisia Europeană. Prevederile legate de instaurarea măsurilor financiare au fost criticate ca fiind prea permissive (au titlu de recomandare nu de obligativitate) însă reprezintă o evoluție. Rămâne la decizia și posibilitatea fiecărui stat în parte să dezvolte mecanisme financiare care să stimuleze piața națională și să sprijine îndeplinirea standardelor.

► **Măsuri de verificare și control** – este prevăzută asigurarea **instituirii unor sisteme de control independent** pentru certificatele de performanță energetică și pentru rapoartele de inspecție a sistemelor de încălzire și de climatizare;

Directiva 2010/31/UE trebuie să fie transpusă integral în dreptul național al statelor membre ale Uniunii Europene în intervalul 9 iulie 2012 și 31 decembrie 2015 (unele prevederi trebuind să fie transpuse până la datele de 9 iulie 2012, 9 ianuarie 2013 și 9 iulie 2013).

Reglementări naționale

Până în prezent în România au fost adoptate și sunt în proces de adoptare o serie de acte normative în domeniul performanței energetice a clădirilor, prin care s-a intenționat transpunerea integrală a prevederilor Directivei 2002/91/CE și, de asemenea, s-a inițiat transpunerea prevederilor Directivei 2010/31/UE.

Astfel, **Legea nr. 372 din 13 decembrie 2005** privind performanța energetică a clădirilor și normele metodologice pentru aplicarea acestei

legi reprezintă principalele acte de reglementare în domeniul performanței energetice a clădirilor.

În temeiul Legii nr. 372/2005 au fost adoptate acte normative din categoria legislației secundare prin care: (i) s-a adoptat metodologia de calcul a performanței energetice a clădirilor; și (ii) s-au modificat reglementările privind atestarea auditorilor energetici pentru clădiri.

În prezent un proiect de modificare și completare a Legii nr. 372/2005 se află în proces de avizare în cadrul Ministerului Dezvoltării Regionale și Turismului, dar încă nu a fost depus la Parlament. Proiectul își propune și transpunerea integrală a prevederilor Directivei 2010/31/UE și conține, printre altele, prevederi prin care se încearcă asigurarea unei protecții mai stricte în ce privește promovarea performanței energetice a clădirilor, inclusiv sancțiuni pentru nerespectarea prevederilor.

Cerințe legale în temeiul Directivei 2002/91/CE

Principalul obiectiv al Directivei 2002/91/CE a fost să instauraze măsuri și mecanisme prin care statele membre să poată valorifica potențialul de reducere a consumului de energie în clădiri.

Astfel s-au pus bazele unui întreg sistem de reglementare care include:

► elaborarea unor cerințe minime de performanță energetică pentru clădiri,
► crearea unei metodologii de calcul a performanței energetice a clădirii,
► crearea unor instrumente – certificatul de performanță energetică – care să permită evaluarea și compararea clădirilor din punct de vedere al performanței energetice, instaurarea unui sistem de verificare și implementare reprezentat în principal de auditorii energetici - experți independenți.

Pe scurt, în temeiul Directivei 2002/91/CE se solicită statelor membre ale Uniunii Europene:

► Să reglementeze **cerințe minime de performanță energetică** aplicabile, ca regulă generală, la clădirile noi și la clădirile cu suprafață

utilă totală de peste 1000 mp supuse unor renovări majore.

► Să elaboreze și să aplice **la nivel național sau regional, o metodologie de calcul al performanței energetice a clădirilor** cu respectarea unui cadru general minim prevăzut în anexa la directivă, metodologie supusă adaptării în timp la progresul tehnic;

► Să asigure certificarea performanței energetice a clădirilor noi și existente, pe baza metodologiei menționate, și **să asigure că la construcția, vânzarea sau închirierea unei clădiri, proprietarul pune la dispoziția potențialului cumpărător ori locatar un certificat de performanță energetică** valabil cel mult 10 ani;

► Să elaboreze măsurile necesare pentru stabilirea unei inspecții periodice/unice la anumite cazane cu ardere de combustibil și sisteme de climatizare.

► Să se asigure că **certificarea clădirilor, elaborarea recomandărilor însoțitoare și inspecția cazanelor și a sistemelor de climatizare se realizează în mod independent de experți calificați și/sau autorizați**, care lucrează fie ca independenți, fie ca angajați ai unor organisme publice sau unități private.

Notă:

¹ Conform Directivei 2010/31/UE “unitate a unei clădiri” înseamnă o secțiune, un etaj sau un apartament dintr-o clădire care este conceput sau modificat pentru a fi utilizat separat.

² Conform Directivei 2010/31/UE „element al clădirii” înseamnă un sistem tehnic al clădirii sau un element al anvelopei clădirii.

³ Conform Directivei 2010/31/UE “renovare majoră” înseamnă, la alegerea statelor membre, renovarea unei clădiri în cazul căreia fie costul total al renovării referitoare la anvelopa clădirii sau la sistemele tehnice ale acesteia depășește 25 % din valoarea clădirii, excluzând valoarea terenului pe care este situată clădirea, fie peste 25 % din suprafața anvelopei clădirii este supusa renovării).

